

Тоқырау жылдарындағы Қазақстан

Тоқырау жылдары деп 1965 пен 1985 жылдардың арасын атаймыз. Осы жылдары КСРОның халықаралық аренадағы беделі түсе бастаған. Ал Югославия, Солтүстік Корея, Қытай, Египет сияқты елдер, социалистік блоктағы елдерден өз іргесін аулақтатып әкеткен.

Тоқырау жылдарында Кеңес Социалистік Республикалар Одағының басшылығындағы бірінші хатшылар:

- Никита Хрущев
- Леонид Брежнев
- Юрий Черненко
- Константин Черненко болған.

Осы жылдары Қазақ Кеңес Социалистік Республикасының бірінші хатшысы Дінмұхаммед Ахмедұлы Қонаев болған. Осы басшының тұсында Қазақстан экономикасы күшейе түсіп, КСРО елдерінің арасында жалпы өнім өндіру бойынша Ресей мен Украинадан кейінгі үшінші орында болған. Көптеген жаңа зауыт фабрикалар салынды. Мысалы:

- Атырау – Химия-металлургия зауыты
- Павлодар – Трактор зауыты
- Семей – кабель зауыты
- Кентау – трансформатор зауыты
- Текелі – аккумулятор зауыты
- Өскемен – Титан-магний және конденсатор зауыттары
- Алматы – төмен вольтті аппараттар зауыты,
- Шымкент – жоғары вольтті аппараттар зауыты және тб

Димаш Ахмедұлының тұсында өнеркәсіп қана емес мәдени салада дамыған. Алматы қаласында Медеу спорт кешені, Көктөбе, Ұлттық кітапхана ғимараттары тұрғызылса, Семей қаласында Тайшұбар, Қарағанды қаласында Жас қазақ жастар ұйымы құрылған. Ал Мәскеуде Мұрат Әуезовтың бастауымен Ресейдегі қазақтардың студенттерін біріктірген Жас тұлпар ұйымдары құрылды.

Жас қазақ ұйымының ықпалымен, көптеген социалистік елдерде өнер көрсеткен – Гүлдер, Дос Мұқасан, Айгүл ансамбльдері ұйымдастырылды. Олардан бөлек Роза Рымбаева, Нағима Есқалиева сынды әншілерде осы жылдары танымалдылыққа ие болған. Ал қазақтың опера әншісі Әлібек Дінішев әлемнің опера сахналарын жаулап алды.

Тоқырау жылдарында Кино саласында – Сұлтан Ахмет Қожықов, Шәкен Айманов деген көрнекті режиссерлер Қыз Жібек, Атаманның ақыры сияқты, халық арасында ілтипатпен қабылданған кинофильмдерді түсірген. Бұл кинокартиналар әлі күнге дейін өз маңызын әрі өзектілігін жоғалтпаған.

Ал Әдебиет саласында:

- Әбдіжамал Нұрпейісов – Қан мен тер
- Ілияс Есенберлин – Көшпенділер
- Әнуар Әлімжанов – Ұстаздың қайтып оралуы
- Бауыржан Момышұлы – Ұшқан ұя, Соғыс психологиясы, Қанмен жазылған кітап
- Олжас Сүлейменов – Адамға, табын, Жер енді; Аз и Я сияқты кітаптар жазған.

Олжас Сүлейменовтың тарихи-лингвистикалық талдау кітабы Аз и я 1975 жылы жарық көрді. Бұл кітапта славян халықтарының эпосы Игорь жорығы туралы жыр талданған болған. Осы еңбегі үшін КСРО басшылары Олжас Сүлейменовты сынға алған. Ал Аз и я кітабы сатылымнан алынып, тиым салынған тауарлардың қатарына түсті.

Енді тоқырау жылдарындағы ғылымға тоқтайық.

1955 жылы біздің жерімізде Байқоныр ғарыш айлағы салына бастады. Дәл осы космодромнан 1961 жылдың 12 сәуірінде Юрий Гагарин адамзат тарихында алғаш рет космосқа ұшқан. Бұл жалпы әлем бойынша ғылымның дамуына үлкен серпін берді. Тоқырау жылдарындағы қазақтың көрнекті ғалымдарына тоқтайық:

- 1960-1970ж гидрогеолог және гидрофизик – Уфа Ахметсафин
- Лениндік сыйлықпен марапатталған генетик және микробиолог – Мұрат Айтхожин
- 1960-1980ж Тарихтың ірі ғалымы – Өлкей Марғұлан және тб

Осы жылдары қазақтардың үлесі көбінесе ауыл шаруашылық, гуманитарлық және медицина салаларында көп болған. Ал жаратылыс тану ғылымдарында керісінше тым аз еді.

Тоқырау жылдарында Қазақстан тарихы ғылымы қатты бұрмаланған. Ал қоғамдық ғылымдар, яғни психология, әлеуметтану, политология тіпті дамымаған. Сол себеппен бұрынғы КСРО құрамындағы елдердің әлеуметтік өмірінде әлі күнге дейін көптеген проблемалар орын алуда.

Осы жылдары көптеген кәсіпорындардың ашылуы, еліміздегі экологияға кері әсерін тигізген. Экологиялық апатты аудандарға Семей ядролық полигоны, Арал теңізі, Теміртау Риддер және тб қалалар айналған. Әрбіріне жеке тоқтайық.

Семей ядролық полигоны. 1949 жылы ашылып, 1989 жылға дейін сынақтар өткізілген. Жалпы сынақ саны 500 дей болды. 1943 пен 1963 жылдардың аралығында 113 сынақ ашық ауада өткізіліп, экологияға айтқысыз зардабын тигізді. 1963 жылы КСРО мен АҚШ ядролық қаруды ауада, жерде және суда сынауды тоқтату туралы шартқа қол қойды. Сол себеппен сынақтардың бәрі жердің астына көшіріледі. 1963 пен 1989 жылдардың аралығында 343 жер асты сынағы болған.

Семей ядролық полигоны 1991 жылы ресми түрде жабылды. Оған себепкерлердің бірі Невада Семей антиядролық қозғалысы болды. Айтпақшы, Семей полигонынан бөлек, Батыс Қазақстан облысы мен Ресейдің Астрахан облысы жерлерінде Капустин Яр полигоны бар. Ол полигонда шамамен 30 сынақ болған.

Арал теңізіндегі экологиялық апат.

1970шы жылдары Кеңес үкіметі Өзбекстан жеріндегі мақта шаруашылығын дамыту мақсатымен Өмудария және Сырдария өзендерінен суару каналдарын қаза бастаған. Соның кесірінен Арал теңізіне су жеткілікті мөлшерде бармады. Нәтижесінде теңіз құрғай бастады. Кеуіп кеткен жерде тұз қалыптасып, желмен Еуропа елдеріне, Солтүстік мұзды мұхитқа дейін жетеді. Халықаралық ғалымдардың қауымдастығы, Арал теңізіндегі апатқа, 20 ғасырдың ең ірі экологиялық дағдарыстары деген баға берген.

Теміртау, Риддер, Шымкент, Өскемен қалаларында түрлі ауыр металлургиялық, химиялық кәсіпорындар құрылғаннан кейін, экологиясы қатты нашарлай бастады. Әлі күнге дейін осы қалаларда экология өзекті проблема болып есептеледі.

Тоқырау жылдарындағы сыртқы және ішкі саясаттағы маңызды оқиғаларға тоқтайық.

1979 жылы Кеңес үкіметі Ауғаныстанның ішкі істеріне қол сұғып, әскерлерін енгізген. Бұл іс әрекет КСРОның халықаралық беделін қатты түсірді. Ауған соғысы 10 жылға созылып 1989ж ешқандай нәтижесіз, Кеңес әскерлерінің Ауғаныстан жерінен шығумен аяқталды. Бұл соғысқа 22 000 қазақстандық қатысып, 780ні қаза тапқан. Ал тағы 22сі хабар-ошарсыз кетті.

1979шы жылдардың соңында Кеңес үкіметі, Ақмола, Павлодар, Қарағанды және Көкшетау облыстарында Неміс автономиясын құрмақшы болған. Астанасы болып Ереументау қаласы таңдалды. Бірақ осы шешімге қарсы қазақ жастары Целиноград қаласында бейбіт ереуілдерге шыққан. Бұл ереуілді басқа қалалармен, Қазақстан компартиясының мүшелері де қолдады. Нәтижесінде Кеңес үкіметі қазақ жерінде неміс автономиясын құрудан бас тартты.

Сұрақ – жауап (Қоғамдық-саяси өмір)

1. КСРО-да 1960 -1980 жылдар аралығын қамтыған кезең: **«Тоқырау жылдары»**
2. КСРО-да тоқырау жылдары деп аталған кезеңнің уақыты: **1965-1985 жж, 1960 жылдардың ортасы-1980 жылдардың ортасы**
3. Ұлы Отан соғысынан кейін орын алған оқиға: **Тоқырау кезеңі**
4. 1964 жылы 14 қазанда қызметінен алынған КОКП - ның Бірінші хатшысы: **Н.С. Хрущев**
5. Тоқырау жылдары КСРО-дан іргесін аулақтатып әкеткен мемлекеттің бірі: **Югославия, Египет**
6. 1970 жылдардың соңына қарай экономикасында түбегейлі өзгерістер басталған мемлекет: **Қытай Халық Республикасы**
7. 1967 ж. Л.И.Брежнев КСРО-да төмендегідей қоғам орнады деп мәлімдеді: **Кемелденген социализм**
8. Кемелденген социализм орнады деп жариялаған қайраткер: **Л.Брежнев**
9. 1960 жылы 19 қаңтарда Қазақстан Комп. Орт. Комитетінің бірінші хатшысы болып сайланды: **Д.А.Қонаев**
10. 1962-1964 жылдары Қазақ КСР Министрлер Кеңесінің төрағасы: **Д.А.Қонаев**
11. 1964-1986 жылдары Қазақстанды басқарған: **Д.А.Қонаев**
12. Д.А. Қонаевтың 1986 жылдың желтоқсанына дейін атқарған қызметі: **Қазақстан КП ОК бірінші хатшысы**
13. 1960 жылы қаңтарда болған пленумда республика партиясының бірінші хатшысы болып сайланған: **Д.А.Қонаев**
14. Әлемнің елдері ГТР дәуіріне енді: **1950жылдың екінші жартысында**
15. Әлемнің тұңғыш ғарышкері Ю.Гагариннің ғарышқа ұшқан жері: **Байқоңыр ғарыш аймағы**
16. 1970 жылдардағы оқиғалар: **Худенко тәжірибелері ҚазКСР Конституциясының қабылдануы, Жалпыға бірдей міндетті орта білімнің енгізілуі**
17. КСРО-ның соңғы Конституциясы қабылданған мерзім: **1977 жылы**
18. Кеңестік Қазақстанның соңғы Конституциясы қабылданды: **1978 жылы**
19. XX ғасырдың екінші жартысында бүкілхалықтық талқылауға ұсынылған құжат: **Қазақ КСР Конституциясы**
20. Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің 7 - сессиясында Қазақ КСР-нің Жаңа Конституциясы қабылданды: **1978ж. 20 сәуірде**
21. 1960 жылдары қазақ жастары құрған ұлттық-демократиялық бейресми ұйымдар: **«Жас қазақ» «Тайшұбар» «Жас тұлпар»**
22. 1960 жылдардың ішінде айналасына алғашқыда 800 студентті біріктірген ұйым: **«Жас тұлпар»**
23. 1960 жылы «Жас тұлпар» ұйымының ұйымдастырушысы: **Мұрат Әуезов**
24. 1960 жылы «Жас тұлпар» ұйымы құрылды: **Мәскеуде**

25. 1960- жылдары Мәскеуде қазақ жастарының ұлттық-демократиялық қоғамдық ұйымын құрумен айналысқан қоғам қайраткерлерінің бірі: **М.Әуезов**
26. 1960 жылдары құрылған «Жас тұлпар» ұйымының ұйымдастырушылары: **А.Қадыржанов, Б.Тайжанов**
27. Мәскеуде «Жас тұлпар» жасырын ұйымын құрып, саяси және ағартушылық қызметпен айналысты: **М.Әуезов, М.Тәтімов, С.Ақатаев**
28. Жас тұлпар» ұлттық демократиялық бейресми ұйым құрылды: **1960ж. ішінде.**
29. 1960 жылдары қазақ жастары Семейде құрған ұйым: **Тайшұбар.**
30. 1960 жылдары қазақ жастары Қарағандыда құрған ұйым: **Жас қазақ**
31. 1970 жылдары әлемнің көптеген елдеріне танымал болған, «Жас тұлпардың» ықпалымен құрылған ансамбльдер: «Гүлдер», «Дос-Мұқасан», «Айгүл»
32. XX ғ.І жартысында жарық көрген тарихи-лингвистикалық шығарма: **О.Сүлейменов «Ази Я»**
33. Олжас Сүлейменовтың «АзиЯ» тарихи-лингвистикалық талдау кітабы жарық көрді: **1975ж**
34. Тоқырау жылдарындағы ұлттық қатынастарда орын алған келеңсіз көріністердің бірі: **О.Сүлейменовтың «Аз и Я» кітабының тауар айналымнан алынып тасталуы**
35. О.Сүлейменовтың тауар айналымнан, кітапханалардан алынып тасталған кітабы: **«Аз и Я»**
36. 1975 жылы жарық көрген О.Сүлейменовтың «Аз и Я» кітабында талданған шығарма: **«Игорь жасағы туралы жыр»**
37. Славян және түрлемнің шекарасында пайда болғансибек: **«Игорь жасағы туралы жыр»**
38. XX ғасырдың 70-80 жылдары КСРО соғыс жүргізген мемлекет: **Ауғанстан**
39. Кеңес әскерлерінің Ауғанстанға кірген жылы: **1979жылы**
40. КСРО-ның халықаралық беделі мен абыройына елеулі нұқсан келтірген оқиға: **1979 жылы Ауғанстанға әскер енгізуі**
41. Кеңес әскерлерінің Ауғанстанға енгізілуін сынап, оған қарсы шыққан: **А.Сахаров**
42. Ауғансоғысына қатысқанқазақстандықтар саны: **21979**, Ауған соғысында қаза тапқанқазақстандықтар саны: **780**, Хабар - ошарсыз кетті: **22 қазақстандықтар**
43. Тоқырау жылдарындағы кеңестік жүйеге қарсы наразылықтың бір түрі: **Диссидент**
44. 80 - жылдары КОКП-ның ресми идеялық бағытына ашық түрде күдік келтіргендер: **Диссиденттер**
45. «Жас тұлпар» ұйымы құрылуы және «Аз и Я» кітабының жарық көруі септігін тигізді: **Қазақстанда саяси қозғалыстың жандануына, Ұлттық сананың өсуіне**
46. XX ғасырдың 70-жылдарында тоталитарлық жүйенің ұлт-саясатына қатысты толқу өткен қала: **Целиноград**
47. 1979 жылы ұлтаралық қатынастарда келеңсіз құбылыстардың орын алғандығының бір көрінісі: **Неміс автономиялық облысын құру туралы шешімнің қабылдануы.**
48. КОКП Орталық Комитеті Қазақстанда Неміс автономиялық облысын құру жөніндегі шешім қабылдады: **1979 ж. көктемде**
49. Қазақстанда Неміс автономиялық облысын құру аталды: **Целиноград оқиғасы**
50. 1979 жылы Целиноград қаласында неміс автономиясын құруға қарсылық шеруі өткен уақыт: **1979 ж.16 маусым**
51. «Неміс автономиясының» құрамына енгізілмек болған облыстар: **Павлодар, Қарағанды, Көкшетау,Ақмола**
52. «Неміс автономиясының» құрамына кірмейтін аудан: **Ақтөбе**
53. 1979 жылғы Целиноград қаласындағы оқиғаның себебі: **Неміс автономиясын құруға қарсылық**
54. 1979 жылы 16 маусымда жастардың Неміс автономиясын құруға наразылық шеруі болған қала: **Целиноград**
55. Неміс автономиясын құру жөніндегі комитеттің шешімі бойынша автономияның әкімшілік орталығы: **Ерейментау**
56. Неміс автономиясын құру жөніндегі комитетке басшылық етті: **А.Коркин**
57. XX ғасырдың 70-жылдары Кеңес үкіметінің ел арасына тарап кетпеуіне барынша күш салған оқиға: **Целиноград оқиғасы**

(Өнеркәсіпте қалыптасқан жағдай)

1. КОКП-нің 1965 жылғы қыркүйек пленумы өнеркәсіпті басқарудың тиімсіз деп жариялаған ұстанымы: **Салалық ұстаным бойынша**
2. КОКП-да республикалық және одақтық министрліктер құрылды: **1965 жылы**
3. КОКП-нің 1965 жылғы қыркүйек пленумында қабылданған шешім: **одақтық министрліктер құру**
4. 1965 жылғы КСРО-дағы реформаға сәйкес құрылды: **Салалық бойынша республикалық және одақтық министрліктер**
5. Қазақ КСР Халық Шаруашылығы Кеңестерінің таратылған мерзімі: **1965 жылы**
6. 1965 жылғы КСРО-дағы реформаға сәйкес таратылды: **Халық Шаруашылық Кеңесі**
7. Өнеркәсіпті басқару туралы 1965 жылғы ережеге сай құрылды: **Министрліктер**
8. 1967 жылдың аяғына қарай жаңаша жұмыс істей бастаған өнеркәсіп орындарының саны: **193**
9. 1970 жылдары жоспарлаудың жаңа жүйесі бойынша жұмыс істеуге көшкен кәсіпорындар пайызы: **80%**
10. 1966 жылы Қазақстандағы жоспарлаудың жаңа тәртібіне, шаруашылық есепке көшті: **Шымкент қорғасын зауыты, Өскемен қорғасын-мырыш комбинаты**
11. 1960 жылдардың ІІ жартысында салынған электр станциясы: **Жамбыл**
12. Жамбыл электр станциясы салынды: **1960ж. екінші жартысы.**
13. Қапшағай электр станциясы салынды: **1972ж.**

14. 1972 жылы салынған электр станциясы: **Қапшағай**
15. 1970 жылдар ішінде Қазақстанда көмірді арзан бағамен, ашық әдіспен өндірген өндіріс орны: **Екібастұз**
16. 1970 жылы Қазақстандағы тас төселген автомобиль жолдарының жалпы ұзындығы: **40 мың шақырым**
17. Автомобиль жөндеу зауыттары салынды: **Алматы, Жамбыл, Көкшетау, Ақмола қалаларында**
18. 1960 жылдардың екінші жартысында мұнай өндіру мен өңдеу жұмыстарының көлемі арта бастаған түбек: **Маңғыстау**
19. 1960-1970 жылдары Маңғыстау өңірінде қарқынды дамыды: **Мұнай өндіру мен өңдеу**
20. 1960 жылдары салына бастаған газ өңдейтін завод орналасқан өлке: **Маңғыстау**
21. Жаңа өзен кен орны өзінің алғашқы мұнайын берді: **1965 жыл**
22. 1965 жылы алғашқы мұнай алынды: **Өзен**
23. 1960 жылдың II жартысында Өзеннен мұнай, газ құбырлары тартылған қала: **Ақтау**
24. 1960-80 жылдары түсті металлургияның аса ірі орталығына айналды: **Шығыс Қазақстан.**
25. Республикадағы түсті металлургияның аса ірі орталығы: **Шығыс Қазақстан**
26. 1960 жылдардың II жартысында салынған зауыт: **Ертіс химия-металлургия зауыты**
27. 1960 жылдардың II жартысында Атырауда салына бастаған зауыт: **Химия-металлургия зауыты.**
28. 1970 жылдары Қазақ КСР-і одақта жетекші орынға шықты: **Сары фосфор**
29. 1965 жылдары Қазақстанда Одақ бойынша көмірдің өндірілген пайызы: **7,9** шойынның өндірілген пайызы: **25**
30. 1965 жылы республиканың одақ көлемінде өндірілген темір кеніндегі үлесі: **9,2**
31. 1965 жылдары Қазақстанда Одақ бойынша болаттың өндірілген пайызы: **12**
32. XXғ.60 жылдары Павлодардағы машина зауытының негізінде құрылған зауыт: **Трактор зауыты**
33. XXғ.60 жылдары салынған кәсіпорындар: **Өскемен конденсатор зауыты, Семей кабель зауыты, Кентау трансформатор зауыты**
34. 1960-70 жылдардың ішінде Семейде салынған зауыт: **Кабель зауыты**
35. 1960 жылы салынған өнеркәсіп орындары: **Семейде - кабель, Текеліде - аккумулятор, Өскеменде - конденсатор, Кентауда - трансформатор зауыттары**
36. 1960 жылдары кабель зауыты салынған қала: **Семей**
37. 1960 - жылдары Кентауда салынған электротехникалық зауыт: **Трансформатор зауыты**
38. Техникалық прогрестің негізінде республика үшін дами бастаған өнеркәсіптің жаңа салалары: **Трансформатор, конденсатор, кабель зауыттары**
39. 1960 жылдары трансформатор зауыты салынған қала: **Кентау**
40. 1960-70 жылдардың ішінде Текеліде салынған зауыт: **Аккумулятор зауыты**
41. 1960 жылдардың ішінде төмен вольтты аппараттар зауыты салынған қала: **Алматы**
42. XXғасырдың 60-жылдары(1960 жылдардың ішінде) мата-мақта комбинатсалынғанқалалар: **Алматы, Шымкент**
43. XX ғасырдың 60 жылдары Алматы мен Шымкентте салынған комбинат: **Мақта-мата комбинаты**
44. XX ғасырдың 60-жылдары кабель, конденсатор зауыттары салынған қалалар: **Семей, Өскемен**
45. 1960 жылдардың ішінде былғары аяқ-киім фабрикасы салынған қала: **Жамбыл**
46. XX ғасырдың 60-жылдары тоқыма фабрикалары салынған қалалар: **Жезқазған, Семей, Ақтөбе**
47. Жезқазған, Семей, Ақтөбеде тоқыма фабрикалары салынған мерзім: **XX ғасырдың 60-жылдары**
48. 1960 жылдары Өскеменде салынған өнеркәсіп: **Титан- магний комбинаты**
49. XXғ. 60 ж. ғылыми техникалық-прогресс негізінде электротехникалық машина жасау жөніндегі пайда болған ірі кәсіпорындардың бірі: **Өскемен конденсатор зауыты**
50. 1960 жылдары Өскемен қаласында салынған электротехникалық өнеркәсіп: **Конденсатор зауыты**
51. 1960 жылдары іске қосылды: **Өскемен конденсатор, Кентау трансформатор, Семей кабель, Павлодар трактор зауыттары**
52. Ащысай полиметалл комбинаты жұмысшылары мен республика ғалымдарының үлкен бір тобына Лениндік сыйлықтың лауреаттары атағы берілді: **1965 жылы**
53. Соколов - Сарыбай кен-байыту комбинаты шикізат базасына айналды: **Магнитогорск металлургия комбинаты, Нижний Тагиль металлургиялық зауыты**
54. 1970-1980 жылдары Павлодарда іске қосылған зауыт: **Алюминий**
55. 1984 жылы темір кенін өндірудегі жылдық өнімі: **24 млн. тонна**

(Экологиялық дағдарыс және оның салдары)

1. Қазақстан нағыз экологиялық апат аймағына айналған жыл: **1950 жылдардан бастап**
2. 1950 жылдардан бастап Қазақстан экологиялық апат аймағына айналуына әсер еткен себептердің бірі: **Семей атом полигоны**
3. 1940-1950 жж. атом сынақ алаңы мен ғарыш айлағы орналасты: **Семей мен Байқоңырда**
4. Байқоңыр ғарыш айлағының іске қосылған мерзімі: **XXғ. 50 жылдары**
5. Қазақстанда ғарышқа ұшу алаңы салынған мерзім: **1950 жылдары**

6. «Байқоңыр» ғарыш айлағының іргесі қаланған мерзім: **1955 жыл**
7. «Байқоңыр» ғарыш айлағынан алғаш рет ғарышқа ұшты: **1961 жылы 12 сәуірде**
8. Кеңес заманында Семей мен Капустин Ярда орналасты: **атом сынақ алаңы**
9. Капустин Яр атом полигоны орналасқан облыс: **Батыс Қазақстан**
10. Батыс Қазақстандағы атом полигоны : **Капустин Яр**
11. Семей полигонында 470-дей жарылыстар өткізілген мерзім: **1949-1989 жылдар**
12. 1949 жылдан 1963 жылға дейінгі аралықта Семей полигонында ауада жасалған жарылыстардың саны: **113**
13. Семей полигонында ауада ашық жарылыстар жасалды: **1949-1963 жылдар аралығында**
14. Семей полигонында 1964-1989 (1963-1988) жылдар аралығында сыналған жер асты жарылыстарының саны: **343**
15. Кеңес еліндегі ядролық қару сынақтарының 70%-ға жуығы өткізілген полигон: **Семей**
16. Кеңес еліндегі ядролық қару сынақтарының Семей полигонында өткізілгені: **70 пайыз**
17. XX ғ. II жартысында Павлодар, Қарағанды, Өскемен облыстарына экологиялық апат әкелді: **Семей**
18. **полигоны**
19. Қазақ жерінде ядролық қалдықтарды көметін орындардың саны: **300**
20. XX ғасырдың Қазақстан жерінде ядролық қалдықтар сақтайтын қоймалар саны: **300**
21. 1970 жылдардан бастап экологиялық апаттық аймақ: **Арал теңізі**
22. Суының тартылуы Қазақстанға ғана емес, бүкіл Орталық Азия өңіріне апат әкелген су айдыны: **Арал теңізі**
23. Экологиялық дағдарыс шиеленіскен, ірі кәсіпорындар шоғырланған қалалар: **Қарағанды, Шымкент, Өскемен.**
24. 1960 жылдары экологиялық жағдайы нашарлаған қалалар: **Өскемен, Теміртау**

(Республика халқының әлеуметтік дамуы және ауыл шаруашылығы)

1. 1970 жылдары жүргізіле бастаған реформалар нәтижесінде Қазақстанда толық шаруашылық есепке көшкен кеңшарлар саны: **586**
2. Ауыл шаруашылығын интенсификациялау шаралары жүргізіле бастады: **1960 жылдың соңында**
3. Ауыл шаруашылығын шаруашылық есепке көшіру шарасының қабылданған мерзімі: **1960 жылдың ортасы**
4. 1960 жылдары республика ауыл шаруашылығы өнімін көбейтуге әсер еткен фактор: **Кеңшарлардың жаппай құрылуы**
5. 1960 жылдары ұжымшарларды дамыту мақсатымен жаппай қолға алған шешімнің бірі: **Кеңшарлар құру**
6. КОКП ОК 1965 жылғы наурыз пленумында қабылданған шешімнің тиімді болған экономикалық саласы: **Ауыл шаруашылығы**
7. 1970 жылдардың ішінде Қазақстан Одақтас республикалар арасында тауарлы астық өндіруден алған орны: **Екінші**
8. 1970 жылдардың ішінде одақтас республикалар арасында қой санынан алған орны: **Екінші**
9. XX ғасырдың 70 жылдары Алматы облысында ауыл шаруашылығын басқарудың жаңа формаларын енгізген кеңшар басшысы: **И.Худенко**
10. Ауылшаруашылығында И.Худенко енгізуге тырысқан басқарудың жаңа түрі (-лері): **қағазбастылыққа шектеу қою, фермерлік шаруашылықты құру, еркін еңбек етуге жағдай туғызу**
11. 1971 жылы мектеп бітірушілерді қой шаруашылығына шақырып, бастама көтерген аудан: **Шұбартау**
12. Семей облысы, Шұбартау ауданының комсомол ұйымы бастама көтеріп, мектеп бітіретін жастарды қой шаруашылығына келуге шақырды: **1971ж.**
13. Семей облысында қой өсіруші комсомол-жастар бригадасы құрылды: **1971ж.**
14. Мал шаруашылығында кадрлар мәселесін шешу үшін Семей облысы: **комсомол-жастар бригадасын құруға шақырды**
15. 1960 ж. аяғы -1970 ж. басында мал шаруашылығын дамыту мақсатында іске асырылған шаралардың бірі: **мал шаруашылығы саласына жастардың қызығушылығын арттыру**
16. 1970 жылдары республикада қой санын көбейту мақсатын қолға алған: **комсомол-жастар бригадасы**
17. 1980 жылдардың ортасына қарай Қазақстанда жергілікті халықтың үлесі басым болған облыстар: **Қызылорда, Атырау**
18. 1979 жылғы санақ бойынша Алматыда жергілікті ұлт өкілдерінің үлесі: **11%**
19. 1970 жылдары Қазақстандағы қазақ ұлтының үлес салмағы: **30%-дан асты**
20. 1970 жылдары Қазақстандағы орыс ұлты өкілдерінің үлес салмағы: **40,8%**
21. 1960 жылдары республика тұрғындарының арасындағы жергілікті ұлт өкілдерінің үлесі: **32,6%**
22. 1971 жылы республика халқының арасындағы қазақ ұлтының үлесі: **29%**
23. 1979 жылғы санақ бойынша республика тұрғындарының арасындағы жергілікті ұлт өкілдерінің үлесі: **36%**
24. 1971-1989 жылдар арасында республика жұмысшылары мен қызметкерлерінің орташа айлық табысы өсті: **89%-ға**
25. 1971-1989 жылдар арасында кеңшар жұмысшыларының жалақысы өсті: **247 сомға**
26. 1970-1980 жылдары Республикада жалақысы еселеп артқан сала мамандары: **Ауыл шаруашылығы**
27. 1982 жылы қабылданған Азық-түлік бағдарламасы және ауыл шаруашылық өндірісінің апатты кері кетуін тоқтату жөніндегі әрекеттер аяқталды: **Еш нәтижесіз**

(Республиканың рухани өмірі: Білім және ғылым)

1. Ұлы Отан соғысынан кейінгі жылдарда мектептерге көмек көрсетуге қор жасау үшін ұйымдастырылған шара: **Жексенбіліктер**
2. Ұлы Отан соғысынан кейінгі жылдарда халық сирек қоныстанған аудандарда малшы балалары үшін салынды: **Мектеп-интернаттар**
3. Ұлы Отан соғысынан кейінгі жылдарда жалпыға бірдей міндетті жетіжылдық білім беру ісі қайтадан
4. қолға алынды: **1949 жылы Мектеп-интернаттар**
5. 1948 жылы республикада 15 жасқа дейінгі оқуға тартылмай жүрген балалардың саны: **200 мың, 1955 жылы 16 мың**
6. Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесі «Мектептің өмірмен байланысын нығайту туралы және Қазақ КСР-інде халыққа білім беру жүйесін одан әрі дамыту туралы» заң қабылдады: **1959 жылы**
7. Жалпыға бірдей міндетті сегізжылдық білім беруге көшу көзделді: **1962-1963 оқу жылынан бастап**
8. Қазақстанда 1954 жылдан бастап ашыла бастаған оқу орындары: **Техникалық училищелер**
9. Ұлы Отан соғысынан кейінгі жылдарда Қазақстанның жоғары білім жүйесінде даярлауы басым мамандық: **Ауыл шаруашылығы, Медицина, Педагог**
10. «Қазақ КСР де білімді дамыту» тұжырымдамасы қабылданған жыл: **1947 жылы**
11. «Қазақ КСР-інде жоғары және орта білім беруді одан әрі дамыту шаралары» туралы қаулысы қабылдады: **1947ж.**
12. 1947жылы КСРО Министрлер Кеңесі қабылдады: **«Қазақ КСР-інде жоғары және орта білім беруді одан әрі дамыту шаралары»**
13. 1965-1966 оқу жылында Қазақстандағы жоғары оқу орындарының саны: **39**
14. 1965 жылы республика халық шаруашылығындағы жұмыс істеп жатқан дипломды мамандардың саны: **0,5 млн-нан астам**
15. Жалпыға бірдей орта білім беруге көшу науқаны өріс алды: **1970 жылдар ішінде**
16. 1984 жылғы кезекті мектеп реформасы бойынша қарастырылған шара: **Алты жастан бастап оқыту**
17. Мектепке алты жастан бастап оқыту туралы мектеп реформасы қабылданды: **1984ж**
18. 1970 жылдар ішінде жүздеген метептер жабыла бастады: **«Болашағы жоқ» елді мекендерде**
19. 1970 жылдарда «болашағы жоқ» елді мекендердегі жабылған мектептердің бәрі дерлік: **Қазақ тілінде оқытатын мектептер**
20. 1970 жылдарда «болашағы жоқ» елді мекендердегі жабылған мектептердің көпшілігі: **Шағын комплектілі мектептер**
21. 1980 жылдардың ортасында республикадағы жоғары оқу орындарының саны: **55**
22. 1980 жылдардың ортасында республикадағы орта арнаулы оқу орындарының саны: **246**
23. 1960-1970 жылдары катализаторларды электрохимиялық әдістермен зерттеу мәселесін дұрыс көтере білген ғалым: **Д.Сокольский**
24. 1960-1970 жылдары гидрогеология және гидрофизика ғылымдары саласында нәтижелі еңбек еткен ғалым: **У.Ахметсафин**
25. 1960-1970 жылдары генетика мен микробиология саласында қомақты табыстарға жеткен ғалым: **М.Айтхожин**
26. Еңбегі Лениндік сыйлықпен атап өтілген генетика мен микробиология саласының ғалымы: **М.Айтхожин**
27. 1960-1980 жылдары есімі ғылыми ортада ғана емес, көпшілік қауым арасында да танымал академик- ғалым: **Ә.Марғұлан, Е.Букетов**
28. Тоқырау жылдарында қазақтар негізінен меңгерген ғылым саласы: **Ауыл шаруашылығы, Гуманитарлық, Медицина**
29. Тоқырау жылдарында қазақтардың үлесі тым аз ғылым саласы: **Жаратылыстану**
30. Тоқырау жылдарында қатты зардап шеккен ғылым саласы: **Қоғамдық ғылымдар**
31. Тоқырау жылдарында қатты бұрмаланған ғылым саласы: **Қазақстан тарихы**
32. Тоқырау жылдарында Қазақстанда жазылған ғылыми еңбектердің басым көпшілігі жазылды: **Орыс тілінде**
33. XX ғасырдың 60-80 жылдары ғылыми еңбектерді бағалау оның авторларына ғылыми дәреже беру шешілді: **Мәскеуде**
34. 1970 жылы дүние жүзі тарихшыларының назарын аударған жаңалық: **Есік қорғанынан алтын киімді сақ жауынгерінің табылуы**
35. 1970 жылдары Қазақстанда орын алған оқиғалар: **ҚазКСР Конституциясының қабылдануы, жалпыға бірдей міндетті орта білімнің енгізілуі**
36. Мәдениет саласында орын алған оқиғаларды ретімен қойыңыз: **М.Әуезовтың екінші кітабы жарық көрді, Е.Бекмаханов ақталып шықты, О.Сүлейменовтың «Адамға, табын, Жер енді» шығармасы жарық көрді, Алашорда өкілдері ақталып шықты, Тіл туралы заң қабылданды**
37. Республика жазушылары арасында тұңғыш рет Социалистік Еңбек Ері атағын алған қаламгер: **Ғ.Мүсірепов**
38. «Қан мен тер» трилогиясының авторы: **Әбдіжәміл Нұрпейісов**
39. Ә.Нұрпейісовтың КСРО Мемлекеттік сыйлыққа ұсынылған еңбегі: **«Қан мен тер»**
40. КСРО Мемлекеттік сыйлығына ұсынылған, майталман ақын: **Жұбан Молдағалиев**
41. 1960 жылдары эпикалық поэмалары үшін КСРО Мемлекеттік сыйлығын алған ақын: **Ж.Молдағалиев**
42. 1960 жылдары КСРО Мемлекеттік сыйлығын алған қазақ әдебиетінің көрнекті өкілдері: **Ж.Молдағалиев, Ә.Нұрпейісов**
43. Хан Кенесары Қасымұлы туралы тарихи шындықты жазған жазушы: **Лияс Есенберлин**
44. Әбу Насыр әл Фараби туралы жазылған «Үстаздың қайтып оралуы» романының авторы: **Әнуар Әлімжанов**
45. Ә.Әлімжановтың Әл-фараби туралы жазған романы: **«Үстаздың қайтып оралуы»**

46. Шығармаларын екі тілде бірдей жазатын қазақ жазушыларының бірі: **Әнуар Әлімжанов**
47. Дж.Неру атындағы халықаралық сыйлыққа ие болған жазушы: **Әнуар Әлімжанов**
48. Тарихи романдары арқылы бұқараның санасына асқақ отаншылдық сезім ұялата білген жазушы: **Әнуар Әлімжанов**
49. Ұлы Отан тақырыбына жазған шығармалары оқырман көңілінен шыққан жазушы: **Бауыржан Момышұлы**
50. Бауыржан Момышұлының бірнеше рет шет тілдеріне аударылған шығармалары: **«Ұшқан ұя» «Соғыс психологиясы» «Қанмен жазылған кітап»**
51. «Адамға табын, Жер, енді» поэмасының авторы: **Олжас Сүлейменов**
52. 1961 жылы жазылып Одаққа танымал болған О.Сүлейменовтың шығармасы: **«Адамға, табын, Жер енді»**
53. О.Сүлейменовтың шығармалары: **«Адамға, табын, Жер енді», «Арғымақтар»**
54. О.Сүлейменовтың «Адамға табын, Жер, енді» поэмасы жарық көрді: **1961 жылы**
55. Этнографиялық оркестр құрып, ән жазуды ұлттық сарындағы аспапты музыканы уағыздаумен ұштастырған: **Н.Тілендиев**
56. XX ғасырдың 60-80 жылдары халықаралық сайыстарда лауреат атағына ие болып, көптеген шетелдерге танылған ансамбль: **«Дос-Мұқасан»**
57. 1970 жылдары сүйіспеншілікке бөленіп, көптеген шетелдерге танылған ансамбль: **«Дос-Мұқасан»**
58. 1970 жылдары әлемнің көптеген елдеріне танымал болған ансамбльдер: **«Дос-Мұқасан» «Айгүл»**
59. XX ғасырдың 60-80 жылдары халықаралық сайыстарда лауреат атағына ие болып, көптеген шетелдерге танылған әнші: **Н.Есқалиева, Р.Рымбаева**
60. XXғ.70 жылдары халықаралық сайыстарда лауреат атағына ие болып, көптеген шетелдерге танылған әнші: **Р.Рымбаева**
61. XX ғасырдың 70-80 жылдары есімі әлемге әйгілі болған әнші: **Ә.Дінішев**
62. Тоқырау жылдарында Қазақстанда халық арасында ілтипатпен қабылданған кинофильм: **«Қыз Жібек», «Атаманның ақыры»**
63. Тоқырау жылдарында Қазақстанда халық арасында ілтипатпен қабылданған «Атаманның ақыры» кинофильмінің қоюшы-режиссері: **Ш.Айманов**
64. Тоқырау жылдарында Қазақстанда халық арасында ілтипатпен қабылданған «Қыз Жібек» кинофильмінің қоюшы-режиссері: **С.Қожықов**
65. Режиссерлер мен олардың түсірген фильмдерін сәйкестендіріңіз:1.С.Қожықов; 2. Ш.Айманов; 3. Ф.Мансуров А) «Атаманның ақыры», В) «Қыз Жібек», С) «Сұлтан Бейбарыс» **Жауабы: 1-В, 2-А, 3-С**
66. 1970 жылы туғанына 1100 толған Шығыстың аса ұлы ойшыл-ғалымы: **Әбу Насыр әл-Фараби**
67. 1960-1970 жылдары Қазақстанда пайда болған баспалар: **«Қайнар», «Жалын»**
68. XX ғ. 70 жылдары республикада пайда болған басылымдар: **«Қайнар» «Жалын» «Өнер»**
69. 12 томдық «Қазақ Совет энциклопедиясын» шығару аяқталды: **1978 жылы**
70. 1978 жылы еліміздегі кітапханалар саны: **19 мың**
71. 1978 жылы Республиканың бірінғай кітап қорында жинақталған кітаптар саны: **160 млн.**